

розвивати тваринництво. З усіх чинників довкілля найбільший вплив на продуктивність надає годівля. У процесі харчування складові речовини впливають на організм тварин не ізольовано один від одного, а в комплексі. Під харчуванням розуміють властивість кормів задовольняти природні потреби тварин у їжі.

Селекція – це наука, яка займається виведенням порід тварин. У тварин можливе тільки статеве розмноження, відсутня масовість у потомстві від однієї пари. В селекції тварин необхідно враховувати екстер'єр і продуктивність. На продуктивність значно впливають умови утримання, раціон харчування, догляд. При доборі пари враховують родовід і характерні ознаки тварин. Завданням селекції тварин є виведення нових або удосконалення існуючих порід свійських тварин певного біологічного виду, які мають цінні для людини спільні ознаки і властивості й чітко відрізняють особин цієї породи від інших представників виду. Організм тварини має високий ступінь інтеграції, тому в селекційній роботі слід враховувати те, що у разі зміни певної ознаки можуть змінюватися й інші, пов'язані з нею, спадкові ознаки тварин, які цікавлять людину, в особин однієї зі статей можуть не проявлятися. Наприклад, у самців великої рогатої худоби не проявляються такі ознаки, як молочність і жирно-молочність. Останнім часом зародків цінних порід тварин одержують штучно (як кажуть, «у пробірці»), а згодом для подальшого розвитку пересаджують у матку самки іншої породи. Це дає можливість дістати велику кількість нащадків з новими або цінними для людини ознаками.

УДК 636.082.23

Немерич М.В., студентка VI курсу спеціальності «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Миколаївський НАУ, м. Миколаїв, Україна

ВПЛИВ РІЗНИХ ВАРІАНТІВ СХРЕЩУВАННЯ НА ВІДТВОРЮВАЛЬНУ ЗДАТНІСТЬ СВИНОМАТОК

Успіх подальшого розвитку свинарства визначається, головним чином, широким використанням міжпородного схрещування та гібридизації з метою одержання ефекту гетерозису і створення тварин, пристосованих до експлуатації в умовах прогресивних технологій виробництва свинини.

Найбільш простими та доступними методами використання явища гетерозису є промислове схрещування і гібридизація. При правильній організації промислового схрещування багатоплідність свиноматок збільшується на 0,2...1,1 поросяти, прирости помісного молодняка –

* Науковий керівник – Калиниченко Г.І., кандидат с.-г. наук, доцент

3...10% при зниженні витрат кормів на кг приросту на 0,15...0,45 к. од.; ефект схрещування за оплатою корму і приросту живої маси становить в середньому 8...10% і 10...15% відповідно. Із 130 комбінацій різних порід та породних груп більшість експериментальних робіт підтверджує позитивний вплив двопородного промислового схрещування на багатоплідність свиноматок різних порід. Тому є достатньо актуальним вивчення даного питання [1].

У зв'язку з цим метою проведення досліджень стало виявлення залежності різних варіантів схрещування на відтворювальну здатність свиноматок з різним рівнем багатоплідності.

Об'єктом досліджень були свині великої білої породи (ВБ) та їх помісі з породами дюрор української селекції „Степовий” (ДУСС) та ландрас (Л).

Продуктивні якості чистопородних і гібридних свинок оцінювали з урахуванням розподілу на два класи маток за багатоплідністю (M^- і M^+) і два класи за живою масою у 2-місячному віці (M^- і M^+). До класів M^- входили тварини, що мали нижче середніх значень багатоплідності та живої маси у 2-місячному віці, а до класів M^+ відповідно вище середніх значень. Результати досліджень отримано генетико-статистичними методами з використанням комп'ютерної техніки та пакету прикладних програм MS OFFICE 2007 EXCEL.

Встановлено, що найвищі показники багатоплідності на першому етапі досліджень були у чистопородних тварин великої білої породи (10,52 гол.). Це підтверджує його спеціалізацію як материнської форми. Але свиноматки великої білої породи мали нижчі показники молочності, маси гнізда та маси одного поросяти на час відлучення порівняно з матками, спарованими з плідниками порід дюрор та ландрас.

Серед поєднань із спеціалізованими м'ясними породами кращим виявився варіант використання кнурів породи дюрор (10,19 гол.) та ландрас. Матки поєднання (ВБ × Л) мали вірогідно вищі показники молочності на +3,72 кг ($P < 0,01$) та збереженості поросят до відлучення на +3,74%. Порівняльна оцінка плідників породи дюрор показала, що кращими було поєднання з кнурами вітчизняної селекції – за багатоплідністю маток (+0,29 гол.) та масою гнізда на час відлучення (+5,33 кг). Ці гібриди також вірогідно перевищували чистопородних маток великої білої породи за молочністю – на +2,57 кг ($P < 0,05$), а також за масою одного поросяти у 30 діб – на +1,05 кг ($P < 0,001$). За середньою масою однієї голови гібридні тварини усіх груп вірогідно перевищували чистопородних аналогів.

За індексом материнських якостей кращими виявились матки великої білої породи у поєднанні з плідниками породи дюрор вітчизняної селекції (37,32 бала).

Ефективність гібридизації у свинарстві великою мірою визначається рівнем продуктивності вихідного маточного поголів'я [2]. У зв'язку з цим нами проведено дослідження відтворювальної здатності

свиноматок у чистопородному розведенні і породно-лінійній гібридизації залежно від їх рівня продуктивності згідно методики. У результаті досліджень встановлено, що високопродуктивні матки проявили більш високий ефект гетерозису у поєднаннях з плідниками спеціалізованих м'ясних порід. На наш погляд, це пояснюється вищою гетерогенністю вихідних форм, що спричинило прояв гетерозисного ефекту. Вищих показників збереженості поросят досягнуто в обох групах, в яких були використані плідники породи ландрас.

Спостерігалось зниження багатоплідності маток у класі М⁺ у поєднанні (ВБ × Л) (9,91 гол.), що можна пояснити регресією ознак і незначною комбінаційною здатністю цих генотипів.

У той же час, використання плідників цих порід на багатоплідних матках причинить підвищення гомозиготності, що веде до зменшення цього показника. Тому слід вважати, що на матках обох рівнів продуктивності доцільно використовувати гетерогенний відбір. Гомозиготний підбір доцільно використовувати у чистопородному розведенні для материнських форм великої білої породи (для класу М⁺).

Список використаних джерел

1. Топіха В.С. Характеристика генеалогічної структури свиней породи дюрк української селекції / В.С. Топіха, А.А. Волков, Р. О. Трибрат // Тваринництво України. – 2002. – № 1. – С. 18-19.
2. Коваленко В.П. Оцінка адитивного, гетерозисного і материнського ефектів при різних методах схрещування в свилярстві / В. П. Коваленко, В. Г. Пелих // Вісник Полтавського державного с.-г. ін.-ту. – Полтава. – 2000. – № 6. – С.62-64.

УДК 636.084

Омельчук Н.В., студентка II курсу магістратури спеціальності «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»*

Подільський ДАТУ, м. Кам'янець-Подільський, Україна

ВИКОРИСТАННЯ КОРІВ СИМЕНТАЛЬСЬКОЇ ТА ШВІЦЬКОЇ ПОРІД ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА В УМОВАХ ПЕРЕДГІР'Я УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ

За даними останніх досліджень кожна порода характеризується властивими їй біологічними, селекційно-генетичними та господарсько корисними ознаками, що формуються в певних умовах середовища і зумовлені спадковістю тварин. Породи сільськогосподарських тварин

* Наукові керівники – Блюсюк С.М., кандидат с.-г. наук, доцент
Цвігун А.Т., доктор с.-г. наук, професор